

DZIENNIK URZĘDOWY

KURATORJUM OKRĘGU SZKOLNEGO KRAKOWSKIEGO

Kraków, dnia 19 maja 1934 r.

TREŚĆ:

Pozycja.	Str.
50. Przestrzeganie przepisów ustawy o przymusowym szczepieniu ochronnem przeciwko ospie	118
51. Tłuczenie izolatorów na słupach telefonicznych	119
52. Prenumerata czasopism „Fizyka i Chemja w szkole“ i „Polonista“.	120
53. • Pieczęcie szkół prywatnych	120
54. Zawieszenie pracy p. w. w hufcach szkolnych	121
55. Przestrzeganie przez uczącą się młodzież przepisów ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej	121
56. Zgłaszanie ilości wyjeżdżających uczniów (enic) zawiadowcom stacyj	122
57. Ulgi kolejowe dla młodzieży szkolnej	123
58. Ulgi kolejowe dla pracowników resortu Ministerstwa W. R. i O. P.	125
59. Wymiar godzin dyrektorów seminarjów nauczycielskich	126
60. Nabywanie spirytusu na cele naukowo-laboratoryjne	127
61. Konkursy	127
62. Komunikaty	128
63. Dział nieurzędowy:	
Budujemy szkołę	133

Nr. O. 8676/34.

Kraków, dnia 20 kwietnia 1934 r.

Do

Wydziałów Kuratorjum, Dyrekcji państwowych i prywatnych szkół średnich ogólnokształcących, zakładów kształcenia nauczycieli, szkół zawodowych, Inspektorów szkolnych i Kierownictw szkół powszechnych w Okręgu w sprawie

przestrzegania przepisów ustawy o przymusowym szczepieniu ochronnem przeciwko ospie.

Sprawozdania lekarzy, odwiedzających szkoły powszechne, notują dość często wypadki znajdowania się w szkołach pewnej liczby dzieci nieszczepionych powtórnie przeciwko ospie.

Celem usunięcia tego niedopuszczalnego stanu rzeczy na podstawie okólnika Nr. 47 Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 10 kwietnia 1934 r. (I. W. F. 1299/34), zarządzam:

I. Dyrekcje i Kierownictwa szkół sprawdzają niezwłocznie, czy wszyscy (tkie) uczniowie (nice) posiadają świadectwo o skutecznem przyjęciu się ospy tak po pierwotnem szczepieniu, jak i po powtórne; w razie niemożności przedstawienia przez uczniów (nice) tych świadectw, lekarze szkolni dokonają sprawdzenia szczepienia pierwotnego, jak i powtórnego.

W szkołach, nie mających lekarzy szkolnych, sprawdzanie pierwotnego szczepienia może być przeprowadzone przez nauczycieli (opiekunów klasowych). Sprawdzenie powtórnego szczepienia, o ile nie zostało przedłożone odpowiednie zaświadczenie, może być dokonane wyłącznie przez lekarza. Wyniki sprawdzenia należy zanotować bądź na osobnych listach, bądź w dziennikach klasowych.

Dzieci, które nie mają świadectw lub śladów szczepień, należy wciągnąć na specjalną listę imienną, którą należy przesłać natychmiast do właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej (lekarza powiatowego). Lista imienna powinna podawać imię i nazwisko ucznia, miejsce zamieszkania (adres) oraz rok urodzenia.

Jeżeli liczba dzieci, którym musi być zaszczepiona ospa, jest dość znaczna, należy w porozumieniu z lekarzem powiatowym lub miejskim zorganizować szczepienie ospy na miejscu w szkole.

Dyrekcje i Kierownictwa szkół dołożą wszelkich starań, by do końca roku szkolnego nie było w szkole dzieci nieszczepionych powtórnie na ospę.

II. Przypominam, że w myśl postanowienia ustępu drugiego art. 8. ustawy z dnia 9 lipca 1929 r. o przymusowym szczepieniu ochronnem przeciwko ospie dzieci nieszczepionych w przepisanych terminach, tj. w pierwszym i 7-ym roku życia, nie wolno przyjmować do szkół. W związku za-

tem z zapisaniem i przyjmowaniem dzieci do pierwszej klasy szkoły powszechnej Kierownictwa szkół winny żądać od uczniów (enig) przedstawienia świadectw zarówno pierwszego szczepienia ochronnego przeciwko ospie, jak również i powtórnego, — jeśli zaś w danej miejscowości termin urzędowy dorocznych szczepień przypadnie już w okresie nauki szkolnej, winny dopilnować, by wszystkie dzieci, podlegające przymusowi powtórnego szczepienia, zostały w przepisany terminie zaszczepione.

PP. Wizytatorzy szkół oraz Inspektorzy szkolni podczas odwiedzin szkół zechcą na tę sprawę zwracać stale uwagę i sprawdzać wykonanie ustawy i niniejszych zarządzeń.

III. Podaję jednocześnie do wiadomości, że w Dzienniku Ustaw R. P. Nr. 13 z r. 1934 poz. 113 ogłoszony został jednolity tekst ustawy z dnia 19 lipca 1919 r. o przymusowym szczepieniu ochronnem przeciwko ospie, jako załącznik do Obwieszczenia Ministra Opieki Społecznej z dnia 25 stycznia 1934 r.

Kurator Okręgu Szkolnego: *M. B. Godecki* w. r.

51.

Nr. O. 8062/34.

Kraków, dnia 24 kwietnia 1934 r.

Do

Inspektorów szkolnych i Kierownictw szkół powszechnych w Okręgu w sprawie

tluczenia izolatorów na słupach telefonicznych.

Zdarzają się wypadki rozmyślnego tłuczenia izolatorów na słupach telefonicznych przez młodzież szkolną.

Czynów tych dopuszczają się nieświadomie przeważnie uczniowie szkół powszechnych, bowiem nie zdają sobie sprawy ze szkód, jakie wyrządzają Skarbowi Państwa i społeczeństwu przez tłuczenie izolatorów, oraz przez przerwę łączności telefonicznej i telegraficznej.

W związku z postanowieniem art. 38 ustawy o pocście, telegrafii i telefonii z dnia 4 sierpnia 1924 r., ogłoszonej w Dz. U. R. P. w Nr. 63, poz. 431 z roku 1933, zechcą Kierownictwa zwrócić młodzieży szkolnej uwagę na temat z dziedziny o walce z rozmyślnem tłuczeniem izolatorów na drogach publicznych i o ważności utrzymania połączeń telekomunikacyjnych w należytych stanie, a to w celu wzbudzenia w uczniach poszanowania mienia państwowego, oraz uświadomienia o ważności połączeń telekomunikacyjnych.

Kurator Okręgu Szkolnego: *M. B. Godecki* w. r.

52.

Nr. O. 8670/34.

Kraków, dnia 24 kwietnia 1934 r.

Do

**Dyrekcji państwowych szkół średnich ogólnokształcących i zakładów
kształcenia nauczycieli w Okręgu w sprawie
prenumeraty czasopism „Fizyka i Chemja w Szkole”
i „Polonista”.**

Na skutek rozporządzenia Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, ogłoszonego w Dzienniku Urzędowym Kuratorjum w Nr. 10, poz. 181 z roku 1931, oraz w Nr. 12, poz. 195 z roku 1932, Kuratorjum poleciło Dyrekcjom gimnazjów państwowych i zakładów kształcenia nauczycieli prenumerowanie czasopism „Fizyka i Chemja w Szkole” oraz „Polonista” ze względu na wysoką wartość dydaktyczną tych wydawnictw.

Ponieważ cały szereg zakładów do zarządzenia tego się nie zastosował, powtórnie zarządzam na podstawie rozporządzenia Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 12. IV. 1934 r. Nr. II. S. 2674/34, by Dyrekcje tych państwowych gimnazjów i zakładów kształcenia nauczycieli, które dotychczas tego nie uczyniły, zaprenumerowały kwartalnik „Fizyka i Chemja w Szkole” i dwumiesięcznik „Polonista” w ten sposób, by wszystkie gimnazja i seminarja Okręgu obowiązkowo posiadały w swoich bibliotekach kwartalnik „Fizyka i Chemja” od początku jego egzystencji (1-szy numer kwartalnika opłaciło Ministerstwo), oraz „Polonistę” przynajmniej od 1. I. 1934 r.

Prenumeratę wymienionych powyżej czasopism mają Dyrekcje pokryć z własnych funduszy.

Adresy Redakcji: „Fizyka i Chemja w Szkole” — Wilno, ul. Zawalna 5. „Polonista” — Instytut Wydawn. „Biblioteka Polska” — Warszawa, ul. Nowy Świat 23.

Kurator Okręgu Szkolnego: *M. B. Godecki* w. r.

53.

Nr. O. 10011/34.

Kraków, dnia 28 kwietnia 1934 r.

Do

**Dyrekcji prywatnych szkół średnich ogólnokształcących, zakładów kształcenia nauczycieli, szkół zawodowych, Inspektorów szkolnych i Kierownictw prywatnych szkół (przedszkoli) powszechnych w Okręgu
w sprawie pieczęci.**

Na podstawie okólnika Ministerstwa W. R. i O. P. Nr. 53 z dnia 23 kwietnia 1934 r. (I. Praw. 1005/15/34) wyjaśniam, że na pieczęciach pry-

watnych szkół oraz zakładów naukowych i wychowawczych, o których jest mowa w zarządzeniu, ogłoszonym w Dzienniku Urzędowym Kuratorjum w Nr. 12, poz. 183 z roku 1933, napis winien być umieszczony w otoku, podobnie jak w pieczęciach szkół państwowych. Pole koła w środku pieczęci, gdzie na pieczęciach szkół państwowych mieści się orzeł, należy wykorzystać na umieszczenie tam nazwy miejscowości — siedziby szkoły.

Kurator Okręgu Szkolnego: *M. B. Godecki* w. r.

54.

Nr. O. 9634/34.

Kraków, dnia 8 maja 1934 r.

Do

Dyrekcji państwowych i prywatnych szkół średnich ogólnokształcących, zakładów kształcenia nauczycieli oraz szkół zawodowych męskich w Okręgu w sprawie

zawieszenia pracy pw. w hufcach szkolnych.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zarządzeniem z dnia 21 kwietnia 1934 r. Nr. I. W. F. 1368/34 wyjaśniło na podstawie rozporządzenia Dyrektora Państwowego Urzędu Wychowania Fizycznego i Przysposobienia Wojskowego, że zawieszenie pracy p. w. w hufcu szkolnym może nastąpić jedynie na skutek decyzji Kierownika Okręgowego Urzędu WF. i PW., powziętej w ścisłym porozumieniu z Kuratorjum Okręgu Szkolnego.

Wykluczenie z pracy p. w. poszczególnych junaków hufców szkolnych może nastąpić na skutek decyzji komendanta powiatu p. w., powziętej w ścisłym porozumieniu z Dyrektorem szkoły.

Kurator Okręgu Szkolnego: *M. B. Godecki* w. r.

55.

Nr. O. 10529/34.

Kraków, dnia 8 maja 1934 r.

Do

Dyrekcji państwowych i prywatnych męskich (z prawami szkół państwowych) szkół średnich ogólnokształcących, zakładów kształcenia nauczycieli i szkół zawodowych w Okręgu w sprawie

przestrzegania przez uczącą się młodzież przepisów ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej.

Stwierdzono, że większość uczącej się młodzieży nie zna przepisów dotyczących ustawy z dnia 23 maja 1924 r. o powszechnym obowiązku woj-

skowym, której jednolity tekst ogłoszony został w Dzienniku Ustaw R. P. Nr. 60, poz. 455 z roku 1933.

Zaniebdanie wykonania postanowień tej ustawy, jak:

- 1) niezgłoszenie się w terminie do rejestracji 18 i 20 letnich;
 - 2) niestawienie się w terminie wyznaczonym na komisję poborową albo też niezgłoszenie się na wezwanie władz administracyjnych i samorządowych w sprawach wojskowych;
 - 3) niezadośćuczynienie obowiązкови meldunkowemu (niezawiadomienie o zmianie adresu), lub też wyjazd zagranicę bez zastosowania się do ustalonych przepisów wojskowych, —
- pociąga za sobą karę aresztu do 3 miesięcy i grzywny do 3.000 zł albo jedną z tych kar.

W znowelizowanej ustawie uchylono przepisy dawnego art. 117, według którego z każdą karą za przekroczenie powyższych przepisów łączyła się utrata prawa do odroczenia i do skróconej służby wojskowej; wobec tego, by zapobiec nieprzestrzeganiu omówionych wyżej przepisów, — Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wydało zarządzenie do podległych władz, aby te ostatnie, które dotychczas stosowały częstokroć zbyt niski wymiar kary (przeważnie kilku złotych grzywny), obecnie nakładały kary surowsze.

Mając na uwadze dobro młodzieży, na podstawie okólnika Nr. 55 Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 1 maja 1934 r. Nr. I. Praw. 2542/16/34 polecam, aby Dyrekcje i Kierownictwa szkół odpowiednio pouczały i przypominały młodzieży, której to dotyczy, konieczność gruntownego zaznajomienia się ze wspomnianą ustawą, a w szczególności z przepisami art. 24, 27, 34, 35, 59, ust. ostatni, 63, 66, 94, 95 i 99, i stosowania się do nich.

Kurator Okręgu Szkolnego: *M. B. Godecki* w. r.

56.

Nr. O. 8248/34.

Kraków, dnia 20 kwietnia 1934 r.

Do

Dyrekcji państwowych i prywatnych szkół średnich ogólnokształcących, zakładów kształcenia nauczycieli, szkół zawodowych i Inspektorów szkolnych w Okręgu w sprawie

zgłaszania wyjeżdżających uczniów zawiadowcom stacyi.

Na skutek pisma Ministerstwa Komunikacji z dnia 28 marca 1934 r. Nr. R. O. III. 111/14/334 polecam na podstawie rozporządzenia Ministerstwa

Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 7 kwietnia 1934 r. Nr. I. Praw. 2540/41/34, by celem zabezpieczenia miejsc w pociągach uczniom i studentom, wyjeżdżającym na ferie świąteczne lub letnie, Dyrekcje i Kierownictwa szkół zawiadamiały zawiadowców najbliższych stacji, przynajmniej na kilka dni naprzód, o ilości wyjeżdżających osób, dniu ich wyjazdu i pociągu, oraz kierunku podróży.

Kurator Okręgu Szkolnego: *M. B. Godecki* w. r.

57.

Nr. O. 10018/34.

Kraków, dnia 2 maja 1934 r.

Do

Dyrekcji państwowych i prywatnych szkół średnich ogólnokształcących, zakładów kształcenia nauczycieli, szkół zawodowych i Inspektorów szkolnych w Okręgu w sprawie

ulg kolejowych dla wycieczek szkolnych i przy przejazdach na kolonie.

W ślad za zarządzeniem, ogłoszonym w Dz. Urz. Kuratorjum w Nr. 3, poz. 27 z roku 1934, na podstawie rozporządzenia Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 25 kwietnia 1934 r. Nr. I. Praw. 2540/53/34 podaję do wiadomości i stosowania odpis okólnika Ministerstwa Komunikacji z dnia 13 kwietnia 1934 r. Nr. UO. II. 27/18. w sprawie ulg kolejowych dla wycieczek szkolnych i przy przejazdach na kolonie.

Załączony okólnik reguluje i wyjaśnia szczegółowo sprawę tych ulg i jest uzupełnieniem poprzednich zarządzeń Ministerstwa Komunikacji z dnia 1 lutego 1934 r. Nr. HOU-116 i z dnia 8 lutego 1934 r. Nr. HOU-116/2.

Ułga, przyznana przez Ministerstwo Komunikacji, oznacza 75% ulgę w stosunku do normalnej opłaty taryfowej, obowiązującej w roku 1933, — utrzymuje się zatem do odwołania wymiar ulgi z roku ubiegłego.

Kurator Okręgu Szkolnego: *M. B. Godecki* w. r.

„Ministerstwo Komunikacji.

Departament Handlowo-Taryfowy.

Warszawa, dnia 13 kwietnia 1934 r.

Nr. UO. II. 27/18.

Do

wszystkich Dyrekcji Okręgowych Kolei Państwowych.

Nawiązując do okólnika z dnia 29 marca 1934 r. Nr. HO. II. 235 w sprawie wydania Dodatku I do Zbioru ulg pozataryfowych na przewóz osób

i bagażu na liniach normalnotorowych P. K. P. (instr. H-1-a), Ministerstwo Komunikacji poleca, co następuje:

Z ważnością od dnia 15 kwietnia pozycja 29 powyższej instrukcji otrzymuje następujące nowe brzmienie:

Poz. 29. Wycieczki szkolne i przejazdy na kolonie.
(Ulgą ważna do odwołania).

1. Uprawnieni:

(1) Wychowawcy wymienionych w § 31, p. 1, ustęp (1) TOBE zakładów naukowych państwowych, lub zakładów naukowych prywatnych, którym przyznano prawa szkół państwowych, lub które postawione zostały na równi z zakładami państwowymi;

(2) Wychowawcy zakładów naukowych, nie mających praw szkół państwowych;

(3) Wychowawcy ochronek i burs i t. p. instytucyj o charakterze zakładów wychowawczych;

(4) Młodzież, wysyłana na kolonie przez szkoły lub instytucje dobroczynne, w wieku do 18 lat;

(5) Czynniki członkowie związków harcerskich (ogłoszonych w Dzienniku Taryf i Zarządzeń Kolejowych), w wieku do 22 lat, przy wycieczkach wychowawczych lub w celach sportowych;

(6) Nauczyciele i nauczycielki szkół powszechnych na podstawie zaświadczeń przełożonych władz szkolnych;

(7) Personel nauczycielski lub inne osoby o charakterze nadzorczym, towarzyszące przy przejazdach zbiorowych na wycieczki lub kolonie osobom, o których mowa pod 1) do 5).

2. Warunki stosowania.

Ulgę stosuje się w wagonach II i III klasy pociągów osobowych w dowolnych relacjach pod warunkiem, iż w wycieczce lub wyjeździe na kolonie bierze udział co najmniej 10 osób uprawnionych.

Osoby, o których mowa pod 1) (7), korzystają z ulgi pod warunkiem, iż ilość ich nie przekracza 1 osoby na każdych 10 wychowawców, dzieci lub harcerzy.

Celem uzyskania ulgi dla osób, o których mowa w p. 1 (1), właściwa władza szkolna powinna zwrócić się do stacji wyjazdów z pisemnem zgłoszeniem przejazdu zbiorowego na formularzu wg. wzoru Nr. 3 TOBE, najpóźniej na 24 godziny przed rozpoczęciem przejazdu.

Celem uzyskania ulgi dla osób, o których mowa w p. 1 (2), (3), (4), (5) i (6), musi być uprzednio wyjednanie w D. O. K. P., w obrębie której leży stacja wyjazdu, pozwolenie na zastosowanie ulgi, z zachowaniem wymagań § 32, p. 2 ust. (4) TOBE. O udzieleniu ulgi powiadamia D. O. K. P. na druku, stanowiącym równocześnie zaświadczenie na prawo otrzymania bi-

letów ulgowych. Przytem podania, dotyczące wychowanców szkół, o których mowa w p. 1 (2), powinny być poparte przez przełożoną władzę państwową szkolną (Kuratorium odnośnego okręgu szkolnego).

Przy wycieczkach uczniów wszelkich (zatem także państwowych) publicznych szkół doksztalcających zawodowych wymagane jest również zezwolenie D. O. K. P., udzielane tylko na podstawie pisemnego podania kierownictwa szkoły, popartego przez Kuratorium odnośnego okręgu szkolnego.

3. Opłaty.

Ceny biletów ulgowych na pociągi osobowe wynoszą połowę opłat podanych w tabeli „B”. Opłatę za każdą osobę zaokrągla się jednak do najbliższej liczby, podzielnej przez 5.

Na 10 osób, wymienionych w punkcie 1, w ustępie (1) do (5), przewozi się ponadto jedną niezamożną osobę uprawnioną bezpłatnie.

4. Ograniczenia.

Przejazd w pociągach pospiesznych dozwolony jest tylko na podstawie każdorazowego zezwolenia Dyrekcji O. K. P. i to jedynie za uiszczeniem pełnej dopłaty dodatkowej za pośpiech według tabeli „B”.

p. o. Dyrektora Departamentu
(—) Ceceniowski“.

58.

Nr. BP. 19404/34.

Kraków, dnia 1 maja 1934 r.

Do

Dyrekcji państwowych szkół średnich ogólnokształcących, zakładów kształcenia nauczycieli, szkół zawodowych i rolniczych oraz Inspektorów szkolnych w Okręgu w sprawie

**ulg kolejowych dla pracowników resortu Ministerstwa
W. R. i O. P.**

Nawiązując do okólnika Kuratorium O. S. Krakowskiego Nr. 19 z dnia 17. II. 1934 (Nr. BP. 8746/34), zawiadamiam na podstawie okólnika Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego Nr. 54 z dn. 24 kwietnia 1934 r. (BP. 8742/34), że Ministerstwo Komunikacji rozszerzyło znacznie zakres ulg kolejowych dla pracowników resortu Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, co znalazło wyraz w odpowiednich zmianach i uzupełnieniach poz. 41 Instrukcji Nr. H. 1a, zawierającej zbiór ulg pozataryfowych na przewóz osób i bagażu na linjach normalnotorowych P. K. P. (Dz. Urzęd. Min. Komunikacji z 1933 r. Nr. 25, poz. 203), ogło-

szonych jako Dodatek I w tymże Dzienniku Urzędowym z 1934 r. Nr. 11, poz. 60, a obowiązujących od dnia 1 kwietnia b. r.

W myśl tych nowych przepisów z ulg korzystać także mogą pełniący funkcje analogiczne jak mianowani, a zatem zatrudnieni w pełnym wymiarze godzin, kontraktowi: nauczyciele, profesorzy, zastępcy profesorów oraz pomocnicze siły naukowe państwowe szkół akademickich, przyjęci lub mianowani na okres czasu oznaczony, nie krótszy jednak jak 9 miesięcy, a także młodsi asystenci państwowych szkół akademickich i ich zastępcy, niezależnie od czasu, na który są mianowani lub przyjęci.

Do ulg mają również prawo żony wymienionych wyżej pracowników pod warunkiem, że nie są sądowo separowane, chyba, że na mężu ciąży obowiązek alimentacji.

Przy wydawaniu osobom, wymienionym w ustępie drugim i trzecim, tymczasowych legitymacyj, uprawniających do ulgowych przejazdów kolejami państwowymi, należy, jeśli stosunek służbowy lub umowny z danym pracownikiem kończy się przed końcem roku kalendarzowego (legitymacje tracą zasadniczo ważność z końcem każdego roku kalendarzowego), wpisywać datę, do jakiej legitymacja ma mieć ważność, to jest datę wygaśnięcia stosunku służbowego, oznaczoną w umowie.

Niniejszy okólnik jest wyjaśnieniem wszelkich zapytań w sprawie ulg kolejowych.

Równocześnie przypominam, że nauczycielom publicznych szkół powszechnych wydają legitymacje Inspektoraty szkolne, a nauczycielom państwowych szkół średnich ogólnokształcących, zakładów kształcenia nauczycieli, szkół zawodowych i rolniczych Kuratorium Okręgu Szkolnego Krakowskiego.

Kurator Okręgu Szkolnego: *M. B. Godecki* w. r.

59.

Nr. II. S. 2393/34.

Kraków, dnia 12 kwietnia 1934 r.

Do

Dyrekcji państwowych seminarjów nauczycielskich w Okręgu w sprawie wymiaru godzin dyrektorów seminarjów.

Ministerstwo wyjaśniło rozporządzeniem z dnia 12 kwietnia 1934 r. Nr. II. S. 2393/34, że dyrektor seminarjum nauczycielskiego, o którym mowa w § 10 lit. c rozporządzenia z dnia 24. I. 1934 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 1, poz. 4), niezależnie od ilości oddziałów w seminarjum i szkole ćwiczeń, jest obowiązany do udzielania nauki w wymiarze 8 godzin lekcyjnych tygodniowo.

Kurator Okręgu Szkolnego: *M. B. Godecki* w. r.

60.

Nr. III. 8685/34.

Kraków, dnia 19 kwietnia 1934 r.

Do

**Dyrekcji państwowych i prywatnych szkół zawodowych w Okręgu
w sprawie****nabywania spirytusu na cele naukowo-laboratoryjne.**

W Dzienniku U. R. P. z 1933 r. Nr. 46, poz. 361 zostało ogłoszone rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 10 czerwca 1933 r., wydane w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu oraz Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych o ustaleniu cen sprzedażnych spirytusu na cele niekonsumpcyjne.

Na mocy § 2 lit. c tego rozporządzenia szkoły zawodowe mogą za zaświadczeniami Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego nabywać na cele naukowo-laboratoryjne spirytus po cenie niższej.

Wobec powyższego Kuratorjum wyjaśnia na podstawie rozporządzenia Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 7 kwietnia 1934 r. Nr. III. 6956/34:

- 1) że spirytus ten może być używany wyłącznie na cele naukowe i w żadnym wypadku nie może być użyty do produkcji wyrobów szkolnych, oraz
- 2) zarządza, aby Dyrekcje szkół prowadziły ścisłą kontrolę zużycia tego spirytusu.

Kurator Okręgu Szkolnego: *M. B. Godecki* w. r.

61.

KONKURSY**z terminem czterotygodniowym od daty ukazania się niniejszego Nru
Dziennika Urzędowego.**

Inspektor Szkolny Miejski w Krakowie ogłasza konkurs w celu stałego obsadzenia posad kierowniczych w szkołach powszechnych 7-klasowych w Krakowie:

- 1) w szkole męskiej Nr. 6 im. J. Kochanowskiego,
- 2) w szkole męskiej Nr. 24 im. T. Kościuszki,
- 3) w szkole żeńskiej Nr. 34 im. Jadwigi z Łobzowa,
- 4) w szkole męskiej Nr. 36 im. ks. P. Skargi,
- 5) w szkole żeńskiej Nr. 43 im. Wincentego Pola.

Od kandydatów wymagany jest Wyższy Kurs Nauczycielski.

Udokumentowane podania należy wносить za pośrednictwem władzy przełożonej do Inspektoratu Szkolnego Miejskiego, w Krakowie, ul. Podzamcze Nr. 1.

Inspektor szkolny w Miechowie ogłasza konkurs na stanowiska kierowników publicznych szkół powszechnych w powiecie olkuskim:

- 1) 7-kl. publ. szkoły powsz. w Ogródzieńcu,
- 2) 5-kl. publ. szkoły powsz. w Sławniowie,
- 3) 3-kl. publ. szkoły powsz. w Imbramowicach,
- 4) 3-kl. publ. szkoły powsz. w Gołaczewach,
- 5) 2-kl. publ. szkoły powsz. w Wierbee,
- 6) 3-kl. publ. szkoły powsz. w Kroczycach,
- 7) 2-kl. publ. szkoły powsz. w Kwaśniowie,
- 8) 2-kl. publ. szkoły powsz. w Minodze,
- 9) 2-kl. publ. szkoły powsz. w Sąspowie,
- 10) 4-kl. publ. szkoły powsz. w Bydlinie,
- 11) 4-kl. publ. szkoły powsz. w Sułoszowej dz. III,
- 12) 3-kl. publ. szkoły powsz. w Białym Kościele.

Pierwszeństwo w uzyskaniu posady pod p. 1) mają kandydaci z ukończonym W. K. N.

Należyście udokumentowane podania należy wnosić w drodze służbowej do Inspektoratu szkolnego w Miechowie.

62.

KOMUNIKATY.

Na podstawie rozporządzenia Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 18 kwietnia 1934 r. Nr. I. Pol. 1286/34 Kuratorjum zawiadamia, że Poseł polski w Brukseli przesłał do p. Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego pismo belgijskiego ministra oświaty, p. M. Lippensa, który z polecenia królowej Elżbiety składa w tem piśmie wyrazy podziękowania młodzieży polskich szkół za przesłane kondolencje z powodu śmierci bohaterskiego króla Alberta I.

W związku z zarządzeniem, ogłoszonym w Dzienniku Urzędowym Kuratorjum w Nr. 7, poz. 104 z roku 1933, zechcą Dyrekcje, jeżeli dotychczas tego nie uczyniły, przedłożyć Kuratorjum dowody odbycia kursu obrony przeciwgazowej przez lekarzy (nki), zatrudnionych (e) w ich zakładach.

Szkolna Komisja Wycieczkowa przy Kuratorjum Okręgu Szkolnego Krakowskiego, Plac Matejki 11, przyjmuje wycieczki szkolne i opiekuje się nimi w czasie od 10 maja do 10 lipca każdego roku. Wszelką korespondencję, zgłoszenia i przekazy pieniężne należy wysyłać pod adresem: P. Fran-

ciszek Tęczyński, Komisja Wycieczkowa, Kraków, Plac Matejki 11. — Tamże biuro Komisji otwarte dla stron między 13 a 14 i 20 a 21, prócz niedziel i świąt.

Komisja Wycieczkowa zaopiekuje się temi wycieczkami, które dopełnią następujących warunków:

1) Wycieczkę należy zgłosić do Komisji W. listem poleconym na 14 dni przed jej przyjazdem do Krakowa. Zgłoszenia uskutecznia się przesłaniem zadatku w wysokości 50 gr od każdego uczestnika wycieczki i znaczka 60 gr na pisemną odpowiedź. Bez zadatku zgłoszenia nie uwzględnia się pod żadnym warunkiem. Zadatek przepada, jeżeli wycieczka na oznaczony czas, albo też wcale nie przyjedzie.

2) Zgłaszając wycieczkę, należy podać: a) ilość młodzieży z wyszczególnieniem płci, b) dzień (datę) i godzinę przybycia wycieczki do Krakowa.

3) Wycieczka pokrywa zadatkowane zamówienie.

4) Wycieczka może przyjechać do Krakowa, jeżeli otrzyma pisemne zawiadomienie od Komisji W. o jej przyjęciu.

5) Noclegi urządza się w czystych budynkach: na łóżkach z materacami i na siennikach. Prześcieradeł do łóżek, koców i prześcieradeł do sienników nie dostarcza się.

Kosztorys wycieczki obliczony na jedną osobę na jeden dzień pobytu w Krakowie łącznie ze wstępami wynosi około 4—5 zł. Cena noclegu 60 gr (łóżko), 40 gr (siennik).

Apropowizacją Komisja W. się nie zajmuje, wskazuje jedynie adresy jadłodajni.

W dniach 20, 21 i 22 maja b. r. odbędzie się w Auli Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, pod Protektoratem p. Dr. Władysława Heinricha, Dyrektora Studium Pedagogicznego U. J., ogólnopolski zjazd nauczycieli przedmiotów pedagogicznych, na który osoby zainteresowane zagadnieniami pedagogiczno-dydaktycznymi jak najuprzejmiej zaprasza Komitet.

Na porządku dziennym sprawy naukowe (zagadnienie kształcenia nauczycieli), ideowo-zawodowe i organizacyjne.

Otwarcie zjazdu w auli U. J. o godz. 10 rano.

Bliższych informacji udziela Przewodniczący Komitetu, Dr. Konstanty Sobolski, prof. Państwowego Seminarjum Nauczycielskiego Męskiego w Mysłowicach.

Przy Zarządzie Głównym Związku Wszechsłowiańskiego i pod jego egidą powstał Komitet Propagandy Instytutu Wykładów o Kulturach Narodów Słowiańskich, wchodzącego w skład Kolegium Międzynarodowych Wykładów Akademickich im. Marszałka Piłsudskiego w Gdyni. (Kolegium to, istniejące od roku 1932, składa się z dwóch działów, a mianowicie Instytutu Międzynarodowych Wykładów Nauk Administracyjnych i Gospodarczych i Instytutu Wykładów o Kulturach Słowiańskich). W latach 1932 i 1933 na wykłady w Kolegium uczęszczało każdego roku około 150 słuchaczy z Polski, Jugosławii, Czechosłowacji, Bułgarii, Rumunii i innych krajów.

W roku bieżącym odbędą się w Instytucie Wykładów o Kulturach Narodów Słowiańskich wykłady w czasie od dnia 15 lipca do 1 sierpnia 1934 r.

Wykłady odbywać się będą w auli Szkoły Państwowej Morskiej w Gdyni i w gmachu Instytutu Handlu Morskiego, położonego obok Szkoły Morskiej. Słuchacze i słuchaczki mają zapewnione pomieszczenie wraz z całym utrzymaniem w tychże gmachach w cenie 5 zł dziennie. Program wykładów w roku bieżącym obejmuje przedmioty następujące:

1. Prof. W. W. P. i Doc. Uniw. Warsz., Dr. Stanisław Poniatowski: etnografia Pomorza. Zwyczaje rodzinne ludów słowiańskich. Wycieczka etnograficzna wzdłuż wybrzeża.
2. Prof. Uniwersytetu w Zagrzebiu, Dr. Franciszek Elesi: zarys historii i kultury jugosłowiańskiej.
3. Doc. Uniwersytetu Warszawskiego, Dr. Józef Gołębek: literatura czeska.
4. Prof. Politechniki Warszawskiej, Arch. Lech Niemojewski: architektura.
5. Docent W. W. P., Wacław Husarski: malarstwo.
6. Docent W. W. P., Stefan Truchim, Radca Ministerstwa W. R. i O. P.: szkolnictwo wyższe w Polsce.

Ponieważ w roku 1933 na wykłady w Instytucie uczęszczało między innymi wielu dyrektorów (ek) i nauczycieli (ek) szkół średnich z całej Polski, przeto na skutek pisma Wszechsłowiańskiego Związku w Polsce w Warszawie z dnia 4-go kwietnia 1934 r. Nr. 627/34 Kuratorium podaje do wiadomości nauczycielstwa szkół średnich i powszechnych na terenie Okręgu powyższy program tegorocznych wykładów z zachęceniem do wczesnego zgłaszania się na te wykłady. Opłata za całość wykładów w Instytucie wynosić będzie 15 złotych.

Uczestnicy wykładów otrzymują także zniżki kolejowe, o ile już ich nie posiadają jako urzędnicy państwowi.

Zgłoszenia uczestników należy nadsyłać pod adresem: „Biuro Kolegium Międzynarodowych Wykładów Akademickich w Gdyni, Warszawa, ul. Wspólna Nr. 54 (Sekretarka Pani Janina Klemańska).

Według zawiadomienia Krakowskiej Izby Rolniczej z dnia 10 kwietnia 1934 r. Nr. 677/34 straty, spowodowane przez chrabąszcze i pędraki, wynoszą w Polsce co roku setki milionów złotych. Praktycznie jedynym sposobem wytępienia tych owadów jest zbieranie dorosłych chrabąszczy, w czym nieocenione usługi oddaje działwa szkolna. Plakaty propagandowe przesłała Izba już P.P. Inspektorom szkolnym. Tegoroczna akcja obejmie prawdopodobnie następujące powiaty: w woj. kieleckim: Będzin, Końskie, Kozienice, Miechów, Olkusz, Opoczno, Pińczów, Radom, Sandomierz, Stopnicę, w województwie krakowskim: Białą, Chrzanów, Gorlice, Jasło, Myślenice, Ropczyce, Wadowice, Żywiec.

Zechcą Kierownictwa zwrócić na powyższe uwagę młodzieży i zachęcić ją w okresie rójki chrabąszczy do masowego zbierania tych szkodników.

Centralny Instytut Wydawniczy Związku Strzeleckiego w Warszawie (Długa 50 — konto w P. K. O. 11200) przystąpił do opracowania numeru specjalnego Strzelca, poświęconego powstaniom śląskim.

Sprawa powstań śląskich nie została dotychczas całkowicie, źródłowo oświetlona i ujęta, a na rynku księgarskim niema publikacji, któraby zawierała to całe

bogactwo materiału archiwalnego. Numer specjalny Strzelca, poświęcony powstaniom śląskim, będzie tak zredagowany, by wypełnił on istniejącą w naszym piśmiennictwie lukę, oraz nadawał się również na potrzeby szkolnictwa powszechnego, jako źródło materiału informacyjnego dla sfer nauczycielstwa szkół powszechnych.

Cena egzemplarza pojedynczego przy zamówieniach zbiorowych wynosi zł 2.50, która to należność może być rozłożona na dwie raty miesięczne po zł 1.25 każda do 1 czerwca b. r. Ze względów ściśle technicznych Instytut prosi, by zamówienia skutecznie zbiorowo pod wskazanym adresem.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego podało Kuratorium do wiadomości sprawozdanie z ruchu wycieczek w szkolnych schroniskach noclegowych, — z którego podaje się następujące dane:

FREKWENCJA W SZKOLNYCH SCHRONISKACH WYCIECZKOWYCH W LATACH 1927—1933.

Rok	Liczba schronisk	Liczba łóżek	Liczba wycieczek	Liczba osób korzystających	Liczba wyda-nych noclegów
1927	41	800	58	2.172	2.448
1928	50	1.000	695	16.090	24.447
1929	45	1.000	620	14.963	21.560 *)
1930	92	2.175	1.677	29.805	42.000
1931	113	3.223	2.806	44.195	64.305
1932	146	3.488	4.916	66.286	106.260
1933	152	3.814	5.355	76.496	123 322**)

Z ogólnej liczby 76.496 osób, korzystających ze schronisk, młodzieży szkolnej było: 53.437, t. j. 70%.

W tej liczbie: młodzieży szkół powszechnych	17.979 — 34%
(w r. 1932 13.511 — 27%)	
młodzieży szkół średnich ogólnokształcących	24.576 — 46%
(w r. 1932 23.408 — 47%)	
młodzieży szkół zawodowych	4.011 — 7%
(w r. 1932 4.278 — 9%)	
młodzieży zakładów kształcenia nauczycieli	6.871 — 13%
(w r. 1932 8.675 — 17%)	

Procent korzystających ze schronisk w latach 1932 i 1933 chłopców i mężczyzn oraz dziewcząt i kobiet pozostał naogół niezmienny, nastąpiło jedynie nieznaczne przesunięcie na korzyść dziewcząt i kobiet.

*) Spadek frekwencji w r. 1929 spowodowany był skierowaniem ruchu wycieczkowego na Powszechną Wystawę Krajową do Poznania, gdzie w 30 schroniskach o 4.500 łóżkach przyjęto 2.285 wycieczek, liczących 153.000 uczestników.

**) Cyfry z lat 1931—1933 obejmują dane ze schronisk Min. W. R. i O. P. Śląskiej Wojewódzkiej Komisji Turystycznej i z M. Domu Wycieczkowego w Krakowie.

Przeszło połowa (56%) osób, korzystających ze schronisk, odbywa wycieczki w zespołach małych, nie przekraczających 5 osób, tylko 8% w zespołach, liczących 5—10 osób, 36% bierze udział w wycieczkach zbiorowych, w grupach ponad 10 osób.

Wykorzystanie schronisk przez młodzież szkolną uległo w roku ostatnim pewnemu osłabieniu na korzyść nauczycielstwa, młodzieży akademickiej i turystów nieszkolnych, podczas gdy bowiem w r. 1932 frekwencja młodzieży szkolnej wynosiła 75%, w r. 1933 tylko 70%.

Wzrost frekwencji młodzieży szkolnej w liczbach bezwzględnych wyrażał się w latach ostatnich następująco:

w r. 1931 nocowało w schroniskach 29.805 młodzieży szkolnej — w r. 1932 nocowało w schroniskach 49.872 młodzieży szkolnej, w r. 1933 nocowało w schroniskach 53.437 młodzieży szkolnej.

Na podstawie rozporządzenia Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 10 kwietnia 1934 r. Nr. I. Praw. 2542/1/34 Kuratorium podaje do wiadomości aktualny wykaz P. K. U. wraz z przynależnymi powiatami:

O. K.	Nazwa P. K. U.	Powiaty wchodzące w skład danej P. K. U.
V	Będzin	będziński (z wyjątkiem m. Sosnowiec)
V	Bochnia	bocheński, brzeski (siedziba Bochnia)
IV	Częstochowa	częstochowski, włoszczowski
V	Dębica	ropczycki, mielecki
V	Jasło	jasielski, gorlicki
X	Kielce	kielecki
IV	Końskie	konecki, opoczyński
V	Kraków-miasto	m. Kraków
V	Kraków-powiat	krakowski, myślenicki
V	Miechów	miechowski, olkusi
V	Nowy Sącz	nowosądecki
V	Nowy Targ	nowotarski, limanowski
X	Ostrowiec	opatowski, sandomierski
X	Pińczów	stopnicki (siedz. Busko), pińczowski, jędrzejowski
I	Radom	radomski, kozienicki
V	Sosnowiec	m. Sosnowiec
V	Tarnów	tarnowski, dąbrowski
V	Wadowice	wadowicki, chrzanowski
X	Wierzbnik	iłżecki (siedziba Wierzbnik)
V	Zawiercie	zawierciański
V	Żywiec	żywiecki, bialski (siedziba Biała Małopolska).

DZIAŁ NIEURZĘDOWY.

Budujmy szkoły!

I. Potrzeby w dziedzinie budownictwa szkolnego w okręgu.

W ścisłym związku z realizacją powszechnego nauczania jest budownictwo szkolne. Odpowiednia liczba izb szkolnych umożliwi objąć obowiązkiem szkolnym wszystkie dzieci w wieku szkolnym, brak izb szkolnych zmusza w wielu wypadkach władze szkolne do pozostawienia dzieci w wieku szkolnym poza szkołą z braku miejsca w szkole. Jeżeli w okręgu szkolnym krakowskim 4% dzieci w wieku szkolnym znajduje się poza szkołą, to dzieje się to w znacznym stopniu z braku odpowiedniej ilości izb szkolnych.

Jaki jest w obecnej chwili stan izb szkolnych w publicznych szkołach powszechnych?

W poprzednim numerze Dziennika Urzędowego Kuratorjum Okręgu Szkolnego Krakowskiego, w części nieurzędowej na str. 114 podano liczbę i wymiary izb szkolnych. Posiadamy 10930 izb szkolnych, w tej liczbie 6937 w budynkach własnych, 3933 w budynkach wynajętych. Ogromna ilość z tych izb jest nieodpowiednia i ze względu na zdrowie młodzieży szkolnej powinna być w najbliższym czasie zlikwidowana.

Ze względu na trudności budżetowe Państwa władze szkolne muszą bardzo oszczędnie przeprowadzać organizację publicznych szkół powszechnych. Z tej przyczyny na komplet uczący się w jednej izbie szkolnej w tym samym czasie przeznaczają się do 60 uczniów. Na umieszczenie 60 uczniów izba powinna posiadać 60 metrów kwadratowych powierzchni podłogi i odpowiednią wysokość. Ponieważ 100%-owa frekwencja uczniów w klasie należy do rzadkości, szczególnie w warunkach wiejskich, można uznać za odpowiednie te izby szkolne, które posiadają ponad 50 metrów kwadratowych powierzchni i przepisaną wysokość. W tych wypadkach, gdy liczba uczniów w komplecie jest mniejsza od 60 i nie przekracza 50, można w obecnych warunkach gospodarczych czasowo pozostawić izby szkolne od 42 do 50 metrów kwadratowych powierzchni podłogi. Izby mniejsze od 42 metrów kwadratowych podłogi muszą być ze względu na zdrowie uczniów, jak i ze względów organizacyjnych jak najprędzej zlikwidowane i zastąpione odpowiedniami izbami.

Jeżeli zestawimy liczbę 10930 izb szkolnych o ogólnej powierzchni 497.173 metr. kw. i liczbę 813.633 uczniów uczących się w tych szkołach,

to widzimy, że Okręg Szkolny Krakowski jest daleki od zastosowania zasady, aby nauka w izbach szkolnych odbywała się jednorazowo, a na 1 ucznia przypadał 1 metr kwadratowy podłogi. W obecnej chwili we większości szkół z braku izb nauka odbywa się na 2 zmiany, a są wypadki, że nawet na 3 zmiany i trwa przez cały dzień od godziny 8 do 18, a nawet i dłużej. Liczne są takie wypadki, że w izbach poniżej 40 metrów kwadratowych powierzchni podłogi uczą się komplety koło 60 uczniów.

Ktokolwiek zastanowi się nad tym stanem rzeczy, to musi sobie zadać pytanie, co stanie się ze zdrowiem tych dzieci, które przez 7 lat będą musiały się uczyć w tak nieodpowiednich warunkach higienicznych. Z takich szkół wyjdzie młodzież z osłabionem zdrowiem i zamiast być w przyszłości siłą Państwa i społeczeństwa, stanie się niejednokrotnie ich ciężarem.

Troska o obecne i najbliższe pokolenie młodzieży nakazuje jak najprędzej poprawić zły stan w dziedzinie izb szkolnych. 39.733 izb szkolnych poniżej 42 metrów kwadratowych w Okręgu szkolnym krakowskim musi być w krótkim czasie zamienionych na izby obszerne powyżej 50 m². W drugim etapie tej pracy musi nastąpić wymiana 3595 izb szkolnych o wymiarze od 40 do 50 mtr² na izby powyżej 50 metrów kwadratowych podłogi.

Wymianę izb nieodpowiednich na odpowiednie musimy przeprowadzić przede wszystkim przez budownictwo szkolne. Tam, gdzie chwilowo sprawa budowy jest niemożliwa, trzeba wymianę przeprowadzić doraźnie przez wynajmowanie izb odpowiednich.

Jak wynika z podanych już wyżej liczb, na 10.930 izb w publicznych szkołach powszechnych tylko koło 4.000 izb szkolnych w okręgu szkolnym krakowskim odpowiada wymaganiom higieny szkolnej. Resztę — koło 6.000 izb — trzeba wymienić w najbliższych latach przez budownictwo szkolne.

Gdybyśmy przy pomocy budownictwa zastąpili izby nieodpowiednie w szkołach na dobre, to osiągnęlibyśmy ten rezultat, że nauka odbywałaby się w izbach przydatnych na ten cel, ale pozostałoby jeszcze jedno zło: nauka na 2, a czasem i na 3 zmiany w jednej izbie szkolnej. To zło można usunąć przez dostarczenie szkolnictwu powszechnemu większej liczby izb, niż obecnie posiada. I dlatego, gdy mówimy o potrzebie w zakresie budownictwa szkolnego w okręgu, musimy wziąć pod uwagę taką liczbę izb, któraby zapewniła jednorazową naukę w publicznych szkołach powszechnych.

Ile izb szkolnych będzie potrzebował okręg szkolny krakowski w najbliższych latach, odpowie nam następujące wyliczenie: w bieżącym roku szkolnym okręg szkolny krakowski ma w zaokrąglonej liczbie 850.000 dzieci w wieku szkolnym, które powinny być w publicznych szkołach powszechnych. W najbliższych latach ta liczba wzrośnie do 900.000. Jeżeli przyj-

miemy, że ze względów oszczędnościowych przez szereg lat będziemy musieli w izbach szkolnych umieszczać komplety uczniów po 60 dzieci, to wynika, że Okręg musi posiadać 15.000 odpowiednich izb szkolnych. Taka liczba izb szkolnych umożliwiłaby jednorazową naukę w szkołach, co jest dla dobra młodzieży konieczne. Do budowy mamy koło 10.000 izb szkolnych.

II. Rozwiązanie zagadnienia budowy publicznych szkół powszechnych w okręgu szkolnym krakowskim.

Sprawa budowy publicznych szkół powszechnych stała się jedną z pilnych spraw w Państwie Polskiem od chwili odzyskania niepodległości. Obowiązek budowy szkół został nałożony na samorząd gminny a Państwo miało brać udział w budowie w postaci udzielania gminom zasiłków i pożyczek. Samorządy gminne, mając do spełnienia dużo zadań w dziedzinie gospodarczej, nie zajęły się budownictwem szkolnem w takiej mierze, jak wymagały tego potrzeby szkolnictwa powszechnego. W wielu wypadkach gminy nie wyzyskiwały środków na budownictwo szkolne, jakie mogły otrzymać ze Skarbu Państwa w niedawnych latach.

Gdy gminy pod naporem wzrostu dzieci w szkołach i braku izb szkolnych zmuszone zostały w ostatnich latach do zajęcia się budownictwem szkolnem, potrzeby w zakresie tegoż budownictwa znacznie już wzrosły, a w Skarbie Państwa przestały istnieć możliwości przyjęcia z pomocą finansową gminom na ten cel. Do budżetu państwowego zaprzestano wprowadzać kwoty na budowę publicznych szkół powszechnych.

W okresie 15-lecia niepodległego bytu Państwa Polskiego sprawa budownictwa szkolnego nie została należycie rozwiązana. W niewielkiej ilości miejscowości szkolnych powstały budynki szkolne. W wielu wypadkach budowa tych budynków była zbyt kosztowna i to zniechęcało ludność do akcji budowlanej.

Dziś staje przed nami zagadnienie odrobienia zaległości w dziedzinie budownictwa szkolnego i zaspokojenia wysuwających się potrzeb. Koło 10.000 izb szkolnych, które trzeba dostarczyć szkolnictwu powszechnemu w okręgu, wymagać będzie dużego wysiłku finansowego i planowej pracy na dłuższy okres czasu. Szczególnie ważną będzie sprawa oszczędnej budowy. Nie stać nas na szkoły-palace, ale możemy dostarczyć szkołom budynki tańsze, odpowiadające przepisom o budowie szkół. Gdzie tylko są warunki, trzeba wykorzystać najtańszy materiał budowlany, jakim jest drzewo. Budowa z drzewa ma jeszcze i tę zaletę, że w krótkim czasie można oddać budynek do użytku. Jeżeli nie mamy środków na budowę szkół murowanych, któreby mogły istnieć stulecia, budujemy szkoły drewniane na dziesiątki lat, ale budujemy i dajmy działwie odpowiednie izby szkolne.

Budowa 10.000 izb szkolnych z uwzględnieniem, że około 40% tych izb będzie wybudowanych z drzewa, wyniesie przy oszczędnej gospodarce budowlanej kwotę około 65 milionów złotych. Jeżeli rozłożyć budowę potrzebnych izb szkolnych na lat 20, to trzeba by w okręgu szkolnym krakowskim przeznaczać rocznie na ten cel około 3 milionów 250 tysięcy, a na jeden powiat przeciętnie około 100 tysięcy złotych.

Przy odpowiednim wysiłku samorządów gminnych i powiatowych oraz czynników społecznych można by pilne potrzeby budownictwa szkolnego rozwiązać w ciągu najbliższych 20 lat. Rozwiązanie zagadnienia ułatwia wystąpienie czynnika społecznego, który chce wziąć udział łącznie z samorządami w budownictwie szkolnym. Tym czynnikiem jest istniejące od kilku miesięcy Towarzystwo Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych. Kilkomiesięczne rezultaty pracy dają już dziś możliwość planować, że Towarzystwo Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych będzie mogło w najbliższych latach przyjść samorządom terytorjalnym w dziedzinie budownictwa szkolnego z pomocą finansową w postaci bezprocentowych pożyczek i zasiłków w wysokości około 20—25% kosztów budowy. W 1934 roku, t. j. w pierwszym roku istnienia, pomoc ta musi być mniejsza.

III. Praca Towarzystwa Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych na rzecz budownictwa szkolnego w 1934 roku.

Towarzystwo zaczęło pracę na początku b. roku szkolnego. Dzięki temu, że cele T-wa. zostały przychylnie przyjęte w pierwszym rządzie przez nauczycielstwo, a następnie młodzież szkolną i rodziców, rezultaty już dziś są znaczne, a w niektórych powiatach i obwodach szkolnych duże. Wynikiem półrocznej działalności — do dnia 31. III. 1934 roku jest:

Kół T-wa 1.807.

Członków zwycz. 45.111.

Członków dożywotnich 28.

Wpływy pieniężne 212.312 zł 53 gr.

W tych miejscowościach, gdzie nie zostały jeszcze zorganizowane Koła T-wa, funkcjonują delegaci Zarządu Obwodu. Należy się spodziewać, że w najbliższym czasie wszyscy delegaci pozyskają odpowiednią ilość członków zwyczajnych i utworzą statutowe Koła z zarządami.

Jak pracują komórki T-wa w poszczególnych obwodach, daje obraz następujące zestawienie:

ZESTAWIENIE, OBRAZUJĄCE STAN ORGANIZACYJNO-FINANSOWY T-WA W OKRĘGU

według danych na dzień 1-go kwietnia 1934 r.

L. p.	Obwód szkolny	I l o ś ć						Przypada członków na 100 mieszkańców	Wpływy kasowe		Przypada zł na 100 mieszkańców
		Kół	Członków w Kółach	Delegatur tam, gdzie niema Kół	Członków w Delegaturach	Członków dożyw. Ogółem Członków	zł		gr		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
1	Busko	65	1.320	131	643	3	1.966	0.67	9.552	73	3.34
2	Częstochowa . .	146	2.841	43	65	—	2.906	1.51	13.308	59	7.18
3	Kielce	113	2.439	250	1.623	2	4.064	0.82	14.653	02	2.97
4	Końskie	92	1.297	138	417	—	1.714	0.55	7.330	03	2.36
5	Miechów	165	2.885	143	548	3	3.436	1.11	12.224	36	3.95
6	Ostrowiec	122	2.757	244	349	—	3.106	0.66	10.528	51	2.22
7	Radom	160	2.697	166	166	1	2.864	0.97	14.633	46	4.96
8	Sosnowiec	124	4.159	7	7	2	4.168	0.87	22.069	98	4.60
9	Biała	113	2.451	14	80	6	2.537	0.94	13.969	33	5.17
10	Gorlice	48	1.029	155	235	—	1.264	0.58	5.933	87	2.72
11	Kraków m.	87	3.950	6	—	5	3.955	1.79	24.543	37	11.09
12	Kraków pow. . . .	166	3.662	69	304	—	3.966	0.91	19.622	32	4.50
13	Mielec	56	984	129	253	—	1.237	0.64	5.821	75	3.01
14	Nowy Sącz	75	1.838	—	—	1	1.839	0.68	7.958	53	2.92
15	Nowy Targ	77	1.591	84	248	2	1.841	1.51	8.316	28	6.81
16	Tarnów	101	1.966	82	321	—	2.287	0.68	12.176	21	3.63
17	Wadowice	98	1.617	—	341	3	1.961	0.85	9.670	19	4.17
		1.807	39.483	1.661	5.600	28	45.111		212.312	53	

Zestawienie powyższe wskazuje, jak pracują poszczególne obwody szkolne na rzecz budownictwa szkolnego. Liczba Kół i członków, a przede wszystkim wpływy kasowe i przypadająca kwota na 100 mieszkańców, są dowodem, które obwody i powiaty należycie doceniają dziedzinę budownictwa szkolnego. Dobre wyniki pracy na rzecz budowy szkół są w tych obwodach, w których wpływy za półrocze na 100 mieszkańców wynoszą przynajmniej 5 złotych. Tam, gdzie wpływy za półrocze wynoszą na 100 mieszkańców poniżej 3 złotych, działalność komórek T-wa jest nieodpowiednia.

Powiat nowotarski jest dowodem, że nawet w niekorzystnych warunkach można osiągnąć duże rezultaty. Przykładem wydajnej pracy są obwody: Kraków-miasto i Częstochowa.

Gdyby we wszystkich obwodach prace T-wa zostały potraktowane

i wykonane należycie, liczba Kół, członków, a przede wszystkim kwota wpływów mogła być dwukrotnie większa.

Jak wskazuje poniższe zestawienie, niektóre okręgi szkolne wyprzedziły okręg krakowski w wynikach pracy na rzecz budownictwa w różnych pozycjach: kołach, członkach zwyczajnych lub członkach dożywotnych.

STAN ORGANIZACYJNY T-WA W DNIU 31 MARCA 1934 R.

Okręg	Ilość Kół	Ilość członków zwyczajn.	Ilość członków dożywotn.
Brzeski	1.592	30.140	—
Krakowski	1.800	46.013	27
Lubelski	649	13.513	43
Lwowski	1.180	22.192	2
Poznański	2.221	37.174	6
Łucki	715	13.550	9
Warszawski	3.526	71.271	96
Wileński	1.306	21.025	—
Śląski	204	5.985	26
Koło Centr.	1	226	11
R a z e m	13.194	288.089	220

W bieżącym roku Zarząd Okręgowy T-wa P. B. P. S. P. zamierza przeznaczyć 539.000 złotych w postaci pożyczek i zasiłków na budownictwo szkolne w okręgu, a w latach następnych po 750—800 tysięcy. Żeby kwota 539.000 mogła być wypłacona w bieżącym sezonie budowlanym na budowę szkół, muszą znacznie się zwiększyć wpływy ze wszystkich komórek T-wa.

Sprawa budowy szkół jest tak ważna w Państwie Polskiem, że nie powinno być obywatela, któryby się nie zainteresował tem zagadnieniem i nie złożył odpowiedniej daniny na ten cel. Zadaniem organizatorów komórek lokalnych jest należyte uświadomienie społeczeństwa o potrzebach w zakresie budownictwa szkolnego, a następnie umiejętne pociągnięcie do danin na ten cel.

Kto może, niech stanie się członkiem dożywotnym ze składką jednorazową przynajmniej 150 złotych, kto nie może złożyć jednorazowej większej daniny, niech zgłosi się na członka zwyczajnego ze składką roczną w kwocie 4 zł. Zarządy i członkowie T-wa winni szeroko zorganizować sprzedaż cegiełek na budowę szkół wśród społeczeństwa i młodzieży szkolnej.

Pan Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zezwolił na sprzedaż znaczków wśród młodzieży szkolnej i zalecił, aby każdy uczeń w szkole powszechnej w miarę możliwości kupował co miesiąc cegielkę w ce-

nie 5 groszy, a w szkołach średnich w cenie 10 groszy. Ta akcja może dać duże rezultaty, ale musi być należycie zorganizowana i przeprowadzona.

Również ważną sprawą jest nalepianie znaczków na świadectwach szkolnych półrocznych i rocznych. Wszyscy rodzice chętnie dadzą na znaczek na świadectwie, jeżeli będą tylko należycie poinformowani o celach tej akcji i odpowiednio zachęcani.

Żeby T-wo B. P. S. P. na terenie Okręgu szkolnego krakowskiego mogło spełnić swoje zadanie w dziedzinie budowy publicznych szkół powszechnych, musi rozwinąć energiczną działalność w następujących kierunkach:

1. objąć gęstą siecią organizacyjną wsie, miasteczka i miasta; koła powinny powstać nie tylko przy szkołach, ale i w innych miejscowościach i przy różnych instytucjach;
2. komórki T-wo powinny przeniknąć i do tej części społeczeństwa, które niezwiązane jest ze szkołą jako rodzice; kto nie ma dzieci w szkole, może dać więcej na budowę szkół, gdyż nie ponosi kosztów kształcenia dzieci;
3. zwiększyć przynajmniej dwukrotnie liczbę członków zwyczajnych, a wielokrotnie liczbę członków dożywotnich;
4. regularnie ściągać składki członkowskie, aby nie tworzyły się zaległości — zaległe składki jest trudniej egzekwować;
5. organizować w każdej siedzibie Koła po 3—4 imprezy dochodowe na rzecz budowy szkół (T-wo);
6. zorganizować i przeprowadzić należycie sprzedaż cegiełek w szkołach, by każda szkoła powszechna mogła dać stały dochód miesięczny przeciętnie 5 gr od ucznia, a szkoła średnia 10 groszy od ucznia;
7. wpłynąć na Dyrekcje i Kierownictwa szkół, by wszystkie świadectwa, wydawane przez szkoły, zostały zaopatrzone w znaczki na budowę szkół;
8. zachęcić różne biura i instytucje do kupna większej ilości cegiełek celem dobrowolnego nalepiania na podania, rachunki, bilety i t. p.;
9. przeprowadzić we wszystkich miejscowościach propagandę na rzecz budownictwa szkolnego i Towarzystwa P. B. P. S. P. przy pomocy odczytów, zebrań dyskusyjnych i ulotek na temat potrzeb z dziedziny budownictwa szkolnego i celów T-wo;
10. wpłynąć na prasę codzienną i tygodniową, aby ja naj częściej umieszczała artykuły o potrzebach budownictwa szkolnego i komunikaty z działalności T-wo;
11. zachęcać instytucje finansowe i gospodarcze oraz dobrze sytuowane osoby dla składania większych danin na rzecz T-wo P. B. P. S. P. Konto w P. K. O. Nr. 406.650;

12. przysyłać regularnie wszystkie zebrane kwoty na rzecz T-wa do kasy Zarządu Okręgu na konto P. K. O. Nr. 406.650.

Jeżeli T-wo P. B. P. S. P. powyższe wskazania zastosuje we wszystkich komórkach organizacyjnych, można się spodziewać, że zdobędzie potrzebne kwoty pieniężne, aby łącznie ze samorządami terytorjalnymi rozwiązać zagadnienie najpilniejszych potrzeb budownictwa szkolnego w ciągu najbliższych lat.

Towarzystwo Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych powinno się stać wielką i zasobną w środki finansowe instytucją, gdyż tego wymagają potrzeby budownictwa szkolnego.

Kraków, dnia 13 maja 1934.

Wł. Kabaciński.

Prenumerata roczna zł 6, półroczna zł 3. — Numer pojedynczy 50 groszy.

Ceny ogłoszeń: Cała strona 120 zł, pół strony 60 zł, ćwierć strony 30 zł.

Konto w P. K. O. Nr. 402.001.

Adres Redakcji i Administracji: Kraków, Kuratorjum Okręgu Szkolnego.

Odbito w drukarni „Czasu” w Krakowie, ul. św. Tomasza 32.